

Spis treści

Podziękowania	6
Wstęp	7
Trzy kierunki na początek	10
Swojskość zdobna	14
Formizm, ekspresjonizm, futuryzm	26
Zwrotnica linii i BLOK kwadratów	38
Nowoczesny koktajl	48
Pierwsze tanie serie	60
Projekcje i klisze fantazji	70
Pic na wodę. Fotomontaż	86
Handlujemy	112
Logotypy w dwudziestoleciu	122
Nowy porządek. W stronę funkcjonalizmu	132
Budujemy dom	162
Reklama	170
Urządzamy się	172
Dla pani i pana	180
Szybko!	190
Fotografujemy	200
Słodkie z kawą czy herbatą?	206
Dymek i coś mocniejszego	216
U doktora	224
Rachunek proszę!	234
Milionerem być	240
Lepiej oszczędzać	246
Grafika dla przemysłu	254
Ostrożnie – pracujemy!	268
Do szkoły!	280
Gazetę poproszę....	290
Graficy w księgarni	310
W drukarni	332
Silni, zwarczi, gotowi	344
Wódz wielki i mniejszy	362
Konspiratorzy i kolaboranci	368
Nowe czasy nowej mowy	386
Bibliografia	402
Indeks	404

Panorama oszałamiającego nowatorstwem i radykalnością pomysłów zaginionego świata polskiej grafiki projektowej lat 1919–1949. Opowieść o powstawaniu języka wizualnego modernizującej się Polski, a przy okazji portret dnia codziennego tego ciekawego, choć czasem upiornego kraju, jakim była II Rzeczpospolita oraz Polska czasu wojny i lat powojennych. Ponad tysiąc unikatowych ilustracji, trzystu grafików, jedyna – dosłownie! – taka kolekcja.

Nie gęsi to pieczołowicie odtworzone uniwersum projektów: okładek, plakatów, ulotek, opakowań (w co pakowano przedwojenne prezerwatywy?), czasopism, znaczków; to przegląd wszystkich dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego: od prac lewicowych propagandzistów przez reklamy różnych dziedzin przemysłu („Cukier krzepi”!) do zaskakujących kuriozów, jak fotomontaż na okładce tomiku poezji polskich faszystów. Nie gęsi to także przejrzysty przewodnik po głównych nurtach sztuki projektowej i dokument tworzącej się nowoczesności: eksperymentów futurystów, osiągnięć funkcjonalizmu i konstruktywizmu.

Ta książka raz na zawsze obala mit o braku polskiej tradycji projektowania graficznego i udowadnia, że bynajmniej nie ogranicza się ona tylko do plakatu. Współcześni dizajnerzy znajdą tu inspirację i dowód, że zaskakujące rozwiązania projektowe rodzą się nie tylko w XXI wieku, krytycy i historycy sztuki otrzymają wyczerpujące i kompetentne źródło wiedzy, odbiorcy zagraniczni odkryją nieznaną wcześniej i nieco egzotyczną twórczość, wszyscy czytelnicy natomiast – napisaną wartkim językiem pochlaniającą opowieść o zapomnianej, a barwnej i różnorodnej codzienności Polski w ciągu burzliwych trzydziestu lat.

Piotr Rypson – ur. 1956 w Warszawie, krytyk sztuki, historyk sztuki i literatury, publicysta, specjalista w dziedzinie edukacji elektronicznej. Studiował archeologię śródziemnomorską na Uniwersytecie Warszawskim. Redaktor naczelny pisma artystycznego „Obieg” w latach 1990–1994. Główny Kurator Zbiorów i Galerii w Centrum Sztuki Współczesnej w Zamku Ujazdowskim (1993–1996). Wykładowca gościnny Rhode Island School of Design w Providence, USA (1993–1999). Autor sześciu książek – m.in. Książki i Strony. Polska książka awangardowa i artystyczna w XX wieku (2000), Piramidy, słońca, labirynty (2002), oraz licznych artykułów, esejów i recenzji drukowanych w Polsce i za granicą. Współpracuje z magazynem „Piktogram”.